

Stahstut nodala.

Peelikums vee „Latv. Av.“ № 7., 1900. g.

Alusais beedrs.

No Luisas Westkirch. Tulkojis J.

(Turpinajums.)

Bet gulet schahs nolahdetahs naudas tuwumā winsch wairs newar. Winsch to nakti atkal kluži isnem un rihtā agri aīsnēs us lauku; tur, aīs wiħna dahrseem, ir weza, nahtrehm un dadshu lapahm aīsaugusi lapsu ala; tajā winsch eemeta naudu. Kaut to lapsas aīswiktu, waj pats welns aīsnestu! Tad winsch reis no taħs naudas, lo tas eenihdeja no wiħas dweħfeles kā dsiħwu eenaidnekku, buħtu waħħa... Daunumii, ko tam liħds schim bija darijuschi, bij tiski aħriġi, tee bij swirbula knahbeeni fuligā angli; bet schi nolahdetā nauda bij tahrps, tas grausa wina firdi, padarija wina dsiħwei nedrigeu. Winsch tagad labprah tiktos nopehrtees par sawu toreisejo mukkibu, winsch labprah stahwetu sem dsienawu spahrneem, lai tee wina pliketu, winsch bij gaħaws apleetees ar petroleju un dsiħws fadegħt aīs dušmaħħim, ka pats tā i-spōstijis sawu dsiħwi.

Un pret Rosei tas paleek ar fatru deenu laipnaks, rahmaks, it kā gribedams wina noluħgħtees. Bet to, ko wina firds weenigi weħħlaħs, proti, lai ta' paliku wina ġeewa, winsch nedriħkst iſteft.

Tad fahdā nakti Sellmacheretei ar wiħru bij atkal faruna.

— Klau, wezi, waj sini, ko Wilums dara?

— Kas man par behdu!

— Winsch rokahs!

— Nokahs?

— Ja, sirgu stalli. Es pamaniju swaigu semi, aktahriju meħslus un atradu, ka diwi bruga akmiri waħħa.

— Nu?

— Tad es wiħus pażehlu!

— Un fo tad sem teem atradi!

— Luhħ, knopi...

Wina parahdija melnu raga knopi ar lenti, ar ko meħħds apseet naudas makus.

— Wairak nelo?

— Neko.

— Hm!

— Mahrtin, nudeen wina wajadsetu wairak peesfkatit.

— Peesfati, peesfati!... Un tad atrodi weħl wezas knopas, tad-eesħu manu weste.

Bet wiħra joħs Sellmacheretti weħl wairak ekkarfeja. Wina aprunajhs ar sawu braħlenu, tas dsiħwo ja vilgħiha pafċċa tħalli, un fahka puiss uissfkatit weħl wairak.

— Kapehz tu neguli pa naktim? wina fahdu riħtu prassja. — Ko tu schaulisti?

— Es neschaulstu, bet frāzhu.

— Un tad tu blandees apkahrt. Pirmo nakti tu dausjees pa stalli un tagad nesen atkal.

— Man leekahs, ka juħs weħl fliftaki gulat, neħħi es, saimneez; un tad juħs daħxreis waħejahm azim sapnōjat. Winsch rupji atzirta.

No ziteem tam nebix bail, bet no schiħihs, welnu maħtez!... Waj tad pateesi buħtu jau nahkuħi winam us peħħadha? Bail ko wixi dabuħs no Wiċċuma Bendera? Kas tam war ko peerahdit? Kaut tikai wina ween dabutu finni, kā tas warejjis isdarit til bresmigu darbu.

Beidsot peenahza sen gaibitħa swieħtku deena. Jau no pašča agra riħta saħħas meitenes, zeeti sapiħtahm bisżejhem, skrejha us pahrdotawu eepirkit fraħsinaas krelles waj salħma is-sitħxa, kamehr sejn wiśinajahs us fliftas karu feles firdiex. Weħla k-eeradahs ar' musikanti un, ticko atskaneja pirmahs skarbas musikas skanaz, ka Meirata Schluhnis, kas bij isredsets par dejas saħli, saħka pilditees pujscheem un metħadm. Ar fatru azumirlli jautriba peeneħħmabs; pujschi nesħebħligi zehrt fahjhahm-pa mahla kloni un jautri kleegħdami żel sawas dħħmas gaħsa; bet Melrats ar deħleem isħalsa meestina kruħses, kamehr pati Meirateene Lehki zep halosħus, kā tauki tħiex il-konċi.

Amiche jau sen bij dejotaju pulka. Bet Rose nemas nebix vee jautra vrakha, kaut gan swieħtkus ar ilgošħanox bij gaibitħi. Wina newareja aismirist, ka Benders to nizina. Tapeħż wina kawieħihs dejot.

Benders wina vee wahrteem gaibija.

— Bes tewi, Rose, es newaru preezatees, winsch teiza. — Schodeen meħs buħxim jautri, waj neli!

— Jautriba, tapat kā miħlestiba, nenaħħi kad grīb.

— Nebleħnojies jel. Tu tal sini, ka tu man es ċiħra kalkola neħħi wiċċi pafauli, ka tu es weeniga, ko es miħlu.

— Ja, tapat kā wiħus zitħas.

— Pawiżam zitadi. Ni, kaut tu jel sinatu, Rose, zik es esmu nelaimigs zilwejk!... Kaut driħħstet u tewi issaqit...

Bet tad winsch nobħla un jaħoda luħpas: starp salħma is-sitħxa, kura tas Rosei għiġi noxix, reħġojahs Lehma d'seltenais ġiħmis: "nu, tiez ween, tiez, ja tew ir til daudxi duħħċha."

— Rose, dejofin!

Winsch to aplampis speeda til zeeti few klaħt, ka ta' ticko nalleedsa un greesahs ar to, liħds abeem aptruhha el-pas. Un taji pażċha briħdi pa wina galwu jauzajha bresmigas domas. „Ni, schiħi ilgi newar eet, ta' war traħx palist, waj-pakħar tees... Wiċċepħżigais Deewi!...“ Ko winsch tagad neħħu tħalli, lai tas nolħdamais weżiż atkal seħ-

detu ais letes un, tabaku schaukdam, vahrluhkotu sawu kasi. Ar preeku winsch buhtu atdewis tahs 5000 markas, kas tagad guleja lapfas ala. Wehl wairak! Winsch neschehlotu desmit gadus no sawas dsihwes, ja til ar to waretu sawu noseegumu pahlabot. Kaut jel winsch tagad guletu kapâ, weens, bes usbahfiga beedra, un nogalinatais wejis sche danzotu wina weetâ. Bet lo tad, ja tas ir kapâ winam nedod meera?

Negantas bailes winu pahnem.

— Rose, winsch tshulst, — es dsirdu ais fewim folus. Waj tu neko nemani? Luhl, kur winsch stahw, ais durwim. Waj tu pateesi to nereds?

— Kungs Jesu! Rose fauz, rokas lausdama: — Wilum, kas tew notizis?

Bet wina nedabuja tahlaq jautat. Pahris puschu peenahza un fmeebamees usrunaja Benderu, tapehz ka tas stahweja tuwaki, — wihs bij jau tos eesildijis.

— Wilum, nahz schurp! Tad tik ir smekli! Waj tu redseji Schan-Batistu? Uspuhtees ka kruvis, — schis ejot atnahzis amata darishchanas, atnahzis deenestu isvildit! ... Nedejo nema, welk tik shwo un alu! Saproti, winsch kahdu guhsta! Nahz, vee-dsirdism winu, gan tad wisu isplahpahs... Man domat, ka melo ween!...

Rose pawehrahs us Benderu. Winsch bij bahlae, ka jehkad. Buhpas tam trihzeja. Raw fo schaubitees, ka winsch teek guhstis. Neweens gan ta nesaka, bet winsch to sin pats. Winsch to juht, jau sen winsch to bij jutis!... Schan-Batists guhsta winu un neweenu zitu!...

— Wilum, kas tew kait?

— Nekas, eesim, paskatiimees mehs ar schandarma fungu.

Wini eegahja stoikas istabâ. Schan-Batists schdeja pee galda, rotaladamees ar sawu akselbanti. Winam bij loti silti: mundeera apkalle bij at-kopeta.

— Es tak neweenan neleedsu preezatees, tikai peenakums — wisu papreess! Ja tu esti amata darishchanas — Meirat, wehl weenu kannu alus! ... Schandarms nawa nefahds naletsfargs; tas ir zeenijams, angsts amats, kaut gan ari geuhts. Shpaschi, tad preefschneeziba ustizejusi...

— Ko nu par tol... Us juhsu weselibu, schandarma fungu. Us kuru tad ihsti friht juhsu aisdomas?

— Hml...

— Ne, es jau tik tapat ween, kad jau mi reis par to eesahkts... Warbuht kahds buhs seenu nosadis?

— Neesmu naletsfargs, Schan-Batists apwainots teiza.

— Nu, tad jau tas buhs Bindereetes Kahrlis. Punta wakar nospehris saldmaisiti.

— Ej tu ellê! ... Saldmaisiti! ... Tahdi mulkibu dehl mani neweens nelomandehs! ... Tad ir runa par kriminalnoseeegumu!

— Tsu, tu! Nebeede jel, Decwa dehl!

Gereibuschais schandarms lepni pakratijs galwu

— Jums naw lo bihtees. Tas nawa schejee neetis.

— Naw schejeeneetis? Tad eenahzejs? Pee joda Bender, atdari ausis! Nes' waj til tu tas neesi?

Un wisi smehjahs, ka kutinati.

Rose fasuta, ka Benders nodrebeja. Bet winsch droshki faslehjahs un tuwojahs galdam.

— Tad es tas esmu, schandarma fungu?

Schan-Batists us winu paskatijahs miglainahm azim, eesmehjahs un pameta ar galwu.

Ja, tu! ... Tad us ziteem pawehrees turpinaja: — winsch, winschl Smeekli tik! Tas ir, winsch kritis aisdomas; sem prokurora usraudstbas. Man pawehlets ismeklet — brihnischliga leeta ... Gi Meirat! ... Es dsertu, dsertu wehl weenu glahsi alus! ...

— Daret vehz sawahm instruzijahm! Ismeli jeet leetu, Benders fazija, schandarmam spihitigazis skatidamees.

Wina azis bresmigt spigujoja; istureschanahs leezinaja, ka ar winu newar jolot.

— Neblehojees! puischi to mehginaja vahru nat, — waj tad tu nesaproti joku, Wilum? Tu tak redsi, ka winsch pefuhzees. Winsch jau gataws pats sawu mahti nodot kriminal teefai.

Pats lepnakais puisis omuligi apkehra Schan-Batista kallu.

— Istrati jel sawu firdi! ... Isstahsti, kas tew par leetu. Warbuht, ka mehs tew waram dot kahdas finas. Tas tak newar buht tahds nosflehpums, ka labi draugi tew nedrihkfstetu valihdset.

— Valihdset! Tas zita leeta, Schan-Batists murmina, wairs neapsausdams, ka reibuli isruna dauds wairak, neka grib. — Nu, tad klausatee ari. Wehl tas usskatija sinkahrigo vuhli, bet apmeerijahs: paschi ween bija. Tad winsch iswillakahdu vapihri.

— Mati — tumschbruhni; augums — flakts; deguns — parasts; azis — pelekas; mute — parasta; gihmja krahsa — bahla; sobi — weseli. Shpaschus sihmes naw. Kas tahdu atradihs — dabuhs trihs simti, trihs simti marlu godalgas!

— Nu, geuhts usdewums! Warejst meklet lihds pastardeenai! puischi fauza.

— Ko winsch tur kaplahpaja?

Benders stahweja ka fasalis. Winsch schaubijahs, waj spehs noklausitees stahstu par sawu noseegumu scho lauschu flahtbuhtne! ... Un tomehr winsch nespohja aiseet, nespohja kustetees no weetas ... Stahsts par wina paschu! Un nu scha stahsta beigas winsch tak beidsot dabuhs dsirdet.

— Tas notizis Magd — — Magdeburgā, Schan-Batists eesahla schlupstoschu mehli, tabakas pahrdotawā. Pahrdotawn tureja kahds Meiers, pahrtizis wihrs. Labi. Tā kahdā wakarā, jau pehz pulfsten 10, Meiers sehsch weens pats sawā boditē, bet bodite jau aisslehgta, pat logi aisslehgati. Ais bodites bij istaba un no tahs weda durwīs preefschnamā, turas bij aismiristas aisslehgat. Luhftā: schile istaba, tur bodite, te durwīs. Wiss labi. Tā nu Meiers stahw un skaita nandu — 5000 markas bij to deenu eenehmis, fa peepeschī dsird — atverahs durwīs. Schis valuhkofees. Sapro-teet? Sche, kur es sehschu, winsch stahw, bet tur, kur, fa winn sau, Benders — stahw sweschis wihrs un krauj tam tuhlit pa galwu! Schis nogahschahs fa pelawu maiss, pat lahga eefleegtees nedabujis, tikmehr sweschais sah raktees pa atwilktnehm. 5000 markas, kas us galda bijuschas, ar panehmis.

Klausitajds auga sinkahribal

— Waj nu teiz weens zilweks! .... Til ap-dsikhwotā pilsehtā!

— Bet mahja ar naw bijusi no tußchajahm: dsikhwojshī tajā kahdi 40 dsikhwotaji. Un tad tik agri — desmitōs, kād wisi wehl augschā.

— Un tomehr aissbehds?

— Gan mehs winn notw ehrsim! Meiers to putnum tuhlit paschs.

Benders abahm rokahn eeklehrahs galbā. Wina firds pukst til diktī, fa laikam wisi to dsird. Bet breesmigais waijatajs tam stahw aiss muguras un ariegajahs: "tā, tā, draudšia, eši ehselis un atdodees pats winn nagōs!" Bet winsch wairs newar wal-ditees.

— Waj tad Meiers, winsch schlupstina stihwu mehli, — waj, waj Meiers dsihws?

— Waj dsihws? Wesels, fa siws uhdenn! Winsch ....

Schan-Batists apklust aiss brihnumeem muti at-plehtis.

— Dsihws! winn pahrrauz kleedseens, kas nahk is firds dsikumeem, preeka un atdabutas brihwibas kleedseens. — Dsihws!

— Kas tad tas? puishī brihnahs: — Kas tam notika?

Benders neatbild. Stihwu skatu winsch luhko-hs us semi. "Dsihws!" — Tad winsch naw wis slepawis! Vai nu teek, kas tirkams, winsch naw nokawis! Vai til nu wehl wezais mehgina winn moxit .... Tad dsihws, wesels, fa siws uhdenn! ... Nē, Deewis ir tomehr debesis. Tas kungs ir usluhkojis wina firdi un peedewis. Winsch naw slepawis! Tagad tas warehs ussahft jawnu dsihwi! Tagad tas drihkstehs speest mihiotas meitenes filto-rozin, warehs winn wilst pee sawahn fruktim. Ais laimes tas wehletos lehkat, wehletos us zekeem triest un Deewam pateiktees! ...."

Tad Schan-Batists sanem wissus spehkus, strei-pulodams pazelahs no sehdella un smagi usleek roku us puishī pleza:

— Karl Radeki, es juhs aresteju! (Turpmak beigums.)

Godā aissfahrschana.

Brauzot us Kalna frogu jau no tahleenes war redset gaisā pazelto farogu, kas wehjā plibwinajahs us wifahm pusehm. Schodeen natura Kalnamuischās Behtmenu tirgu. Tirdsineeki fabraukuschi no malu malahm gan ar firgeom, gowim un ziteem lo-peem, gan art ar daschadeem lauku ifstrahdajumeeem.

"Pahrdodams tas behrelis?"

"Pahrdodams."

"Zik prasi par winn?"

"Peezpadsmi rubli!"

"Peez—pad—smi rubli!" gari nowilka Mikus Wabole un eezirta wissus sawus peezi sawehluschos, beesajds matōs.

"Bet zik tu domaji?" spihtigt un tā kā apwai-nots waizaja Ansis Padega, aisspraudams labaki zepuri galwā un no galwas lihds kahjahm apluh-fodams nolaidschos virzeju.

"Peezi rubli waretu dot ..." nedroschi, it kā pats kaunedamees par semo zenu, atteiza Wabole.

"Pee—zi! ... Waj tew ar ir mas galwa us plezeem?! ... Peezi ..." kaitinaja wini Padega un, nosptahwees, nowehrsahs fahaus, it kā apwai-nots no sawa kaimina peedahwatahs neezigahs zenaas.

"Ko? ... Ko tu murkschi, kas man naw us plezeem?" ūdujmojahs Wabole.

Mulkis tahds," — nemas us Waboli nepaska-tidamees atzirta Padega.

"Nu, nu, neschlendejees atklahtā weetā," beedi-naja wini Wabole.

"Mulkis!" tikpat stingri un meerigi, fa pirmo-reis, atkahrtoja Padega.

"Waj tu domā, fa man prahsta naw?" prassija Wabole.

"Jasmejahs ... schim prahsts!" sobgaligi atteiza Padega.

"Waj Deewis man prahtu naw dewis?" nofkai-tees atkal waizaja Wabole.

"Dikti mas tew ta prahntina ... labas pihipes tabakas naw wehrts!" nepeekahpahs Padega. "Ko tad tu te bahses man wirsū: peezi rubli ... peezi rubli ... Mulkis tahds, itin kā es naudu nemas nebuhnu redsejis!" Un it kā pahrrauzdams latru turpmako farunu, Padega drebochahm rokahn us-pihipoja sawelejuschi zigaru, fo turpat Kalna fro-dsinā schoriht bij noperzis.

Apkainejees un apmulsis Wabole jau gribaja spraustees starp ziteem tirdsineeltem us balto buhdū

